

ganste almindelige og ikke politiske Hensyn. Jeg er selvfølgelig ikke berettiget til at paastaa, at der kun gjøres politiske Hensyn gjældende; men jeg er ovebevist om, at jeg udtaler fuld Sandhed, naar jeg siger, at det absolut Eneste, der paa nogenlunde tilfredsstillende Maade kan forklare Listen over Understøttelser til Højskolerne, er den politiske Forklaring, at det er Gunst og Gave for politiske Fortjenester, det er det Eneste, som kan frembringe en nogenlunde sandsynlig Forklaring af, hvad der sker paa dette Omraade. Derfor er det intet Under, at man almindeligvis paastaar, at det kun er et Raadessekretariat for Ministeriets bedste Venner. Selvfølgelig er der taget noget Hensyn ogsaa til Andre, i det kun saa ere helt udelukkede, men som Helhed giver det altsaa en saa stærk Formodning om, at det Politiske spiller den aldeles overveiende Rolle, at man ikke kan frigjøre sig for den Betragtning. Der har tidligere været taget andre Hensyn; man har tidligere ogsaa kunnet høre vedkommende Ministers Syn paa Folkehøjskole-Gjerningen derigennem. Jeg har tidligere haft Veilighed til at gøre opmærksom paa dette, at man tidt har kunnet se Ministerens Opfattelse af de forskjellige Højskoleretningers Nytte og Berettigelse. Dette Hensyn er i den senere Tid svundet saaledes, at man ikke saa let nu vil kunne finde nogen Forklaring heri. Det Eneste, som er blevet tilbage, er det rent Politiske. Naar vi saa gaa videre og se paa dette med det Politiske, saa komme vi da til den mærkelige Indretning, vi nu have: de udelukkede Skoler. I 1884 oplyste den ærede Minister, at det var paa Grund af en Anmærkning, der stod paa Finantsloven for 1882—83, saa vidt jeg erindrer, at slige Udelukkelse fandt Sted, idet der i denne Anmærkning stod, at Understøttelserne skulde gives til Folkehøjskoler og saadanne Skoler, som virke til Gavn for Ungdommens Oplysning. Det er altsaa dette mærkeverdige Fænomen, vi her have, at man siger, at fordi en Skoleforstander er det eller det eller af politiske Hensyn finder det nødvendigt at nægte sine Statter eller andet Saadant, saa virker Skolen ikke til Gavn for Ungdommens Oplysning. Man har ikke — det fordrister jeg mig til at paastaa med Bestemthed — ved nogen eneste af disse Skoler, som ere

udelukkede, faaet den Indberetning fra Dr. Steenstrup, som har undersøgt Skolerne, at den ikke virkede til Gavn for Ungdommens Oplysning. Af den Pjece, han har udgivet, fremgaar det netop, at han ser med særdeles velvillige Øine paa Højskolerens Virksomhed, og han paastaar, at de i høi Grad virker til Ungdommens Forbedling og Oplysning. Der er altsaa ikke tilflydt Ministeriet det Fjernelste i den Henseende. For saa vidt der er angivet Grunde for disse Skolers Udelukkelse, er der ingenstunde angivet den Grund, at de Elever, der ere udgaaede fra de Skoler, ikke have været saa godt forberedte eller saa godt underviste, som man kunde forlange det efter den Tid, hvori de have frekventeret Skolen, og efter de Forudsætninger; hvormed de begyndte. Der er absolut ikke et eneste Tilfælde, hvor dette ikke har fundet Sted. Det var udelukkende rene og skjære politiske Hensyn, og den ærede Minister paastod jo i dette Dieblif, at det var dem, der vilde blive fulgte i Fremtiden; det Princip, han havde fulgt, vilde han vedblive at følge, og det maatte Regjeringen gjøre. Jeg tror, at naar man er stillet paa den Maade, vil det være et alvorligt Spørgsmaal for alle Højskolens Venner over hele Landet, om man vil byde de danske Højskoler det Willaar at være et Appendix til Ministerens Forgodtbefindende med Hensyn til, hvorledes Forstandernes politiske Overbevisning skal være, og jeg er ovebevist om, at naar man klart og tydeligt ser, hvorledes Højskolerne saa ville blive stillede, ville Alle, der mene det ærligt med Højskolerne, betakte sig for den Stilling for dem og sige: behold saa hellere Eders Tusinder end at sætte en Kapsun paa Højskolerne. Det er et absolut uberettiget Tryk, man vil lægge paa Højskolerne, det er en Mundkurv, man har villet give dem paa, saaledes som man har villet gjøre det lige overfor de Embedsmænd, der direkte fortære under Ministeriet. Det gjør Højskolerne ikke, og det bør Højskolerne ingenstunde gjøre, og derfor mener jeg, at man ikke kan vedblive roligt at se paa dette, særlig efter den Udtalelse, der fremkom i dette Dieblif fra Kultusministeren, at det samme Princip vilde han vedblive at følge. Først og fremmest forekommer det mig, at der kunde være Anledning til at spørge om Marsagen til, at en hel Del Skoler ere blevne